*בשליקתא ומאיסתא הכא נמי בשליקתא ומאיסתא, והיכא איתמר דרב אשי? אהא דאמר רבי אבין בר רב אחא א"ר יצחק: אבא שאול נבל של בית רבי היה והיו מחמין לו חמין בחיטין של תרומה טמאה ללוש בהן עיסה בטהרה אמאי ניחוש דילמא אתי בהו לידי תקלה? א"ר אשי בשליקתא ומאיסתא. אביי בר אבין ורב חנניא בר אבין תנו תרומות בי רבה, פגע בהו רבא בר מתנה אמר להו מאי אמריתו בתרומות דבי מר? אמרו ליה ומאי קשיא לך? אמר להו *תנן שתילי תרומות שנטמאו ושתלן (א)(טהורים) מלטמא ואסורין מלאכול (בתרומה) וכי מאחר דטהורין מלטמא אמאי אסורין מלאכול? אמרו ליה הכי אמר רבה מאי "אסורין" - אסורין לזרים ומאי קמ"ל גידולי תרומה תרומה, *תנינא גידולי תרומה תרומה וכי תימא גידולי גידולין ומאי קמ"ל בדבר שאין זרעו כלה *הא נמי תנינא הטבל גידוליו מותרין בדבר שזרעו כלה אבל בדבר שאין זרעו כלה אפי' גידולי גידולין אסורין באכילה אישתיקו, א"ל מידי שמיע לך בהא? אמר להו הכי אמר רב ששת מאי "אסורין" אסורין לכהנים הואיל ואיפסילו להו בהיסח הדעת, הניחא למ"ד היסח הדעת פסול הגוף הוי שפיר אלא למ"ד היסח הדעת פסול טומאה הוי מאי איכא למימר *דאתמר היסח הדעת רבי יוחנן אמר פסול טומאה הוי ורבי שמעון בן לקיש אמר פסול הגוף הוי: רבי יוחנן אמר פסול טומאה הוי שאם יבא אליהו ויטהרנה שומעין לו רבי שמעון בן לקיש אומר פסול הגוף הוי שאם יבא אליהו ויטהרנה אין שומעין לו איתיביה רבי יוחנן לרשב"ל *ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר *לול קטן היה בין כבש למזבח במערבו של כבש ששם היו זורקין פסולי חטאת העוף ותעובר צורתן ויוצאין לבית השריפה אי אמרת בשלמא פסול טומאה הוי משום הכי בעי עיבור צורה שמא יבא אליהו ויטהרנה אלא אי אמרת פסול הגוף למה לי עיבור צורה *והתנן זה הכלל כל

בשליקתא ומאיסתא. לאחר שנטמאו שולקן ואח"כ זורקן לבין העלים והן נמאסות ורב הונא חייש דלמא אכיל לה מקמי דלישלקינהו או בשעה ששולקן: **והיו מחמין לו חמין בחיטין של תרומה טמאה.** שהיו לוקחין אותם מכהנים בזול: **ללוש בהן עיסה בטהרה.** כלומר אע"פ שרבי אוכל חולין בטהרה היה לא חייש דילמא נגעו הני חטים טמאים בעיסה דבטלו להו מתורת אוכל ולא מטמאו: **תנו תרומות.** מס' תרומות: **מאי אמריתו.** חידוש וטעמא בתרומות שאתם שונים בבית אדם גדול כרבה: **שתילי תרומה.** כגון שתילי כרוב וכרישין: **טהרו מלטמא.** אחרים שחיברן לקרקע בטלן מתורת אוכל: **ואסורין מלאכול.** וקא ס"ד משום טומאה ולכהנים: **אסורים לזרים.** דלא אמרינן פקע שם תרומה מינייהו: **ומאי קא משמע לן גידולי תרומה כתרומה.** אפילו בדבר שזרעו כלה כגון חיטין או לנטעת שומין תניא: **וכי תימא.** האי אסורין מלאכול בדבר שאין זרעו כלה קאמר כגון בצלים דקים שקורין ליבו"ש וכשעותלים אחת אחת לבדה הן טפסות ומתחברות ששה וז' יחד והיינו גידולי גידולין אותן הנוספות עליהן שלא היו תרומה מעולם, וגידולין עצמן כגון שתילי כרוב שהולכים ומרחיבין העלין הראשונים, ובדים החדשים העולין בקלח הוו גידולי גידולים: **הטבל גידוליו מותרין.** אע"פ שנתמרח בכרי והוקבע למעשר וחל עליו שם טבל וזרעו ולא הפריש מעשרותיו תחלה ולמח ונגמר וקצרו מותר לאכילת עראי עד שימרח בכרי ואף על גב דגידולי תרומה תרומה, מדרבנן הוא ולחומרא שלא להפסיד את הכהנים אבל גידולי טבל חולין הן והרי הן כשקוצרן כשאר תבואה ואוכל מהן עראי עד שימרחם: **בהיסח הדעת.** כשנטמאו מתחלה הסיח דעתו מהם שוב מלשומרן ונפסלין בהיסח הדעת דכתיב גבי תרומה (במדבר יח) "את משמרת תרומותי" עביד לה שימור ולא תסיח דעתך: **פסול הגוף הוי.** מעלה היא בקדשים שנפסלין בכך ושם פסול הוא לעצמו ואפילו יבוא אליהו ויאמר שלא נטמאו כל אותן הימים שהסיח דעתו מהן אין שומעין לו: **שפיר.** משום הכי אסורין שאין שתילתן מועלת להן להסיר שם פסול מעליהן: **אלא למ"ד.** כל מה שקדשים נפסלין בהיסח הדעת אינו אלא משום חשש טומאה שמא ע"י שהסיח דעתו משמירתן נגעה בהן טומאה ואינו יודע: **מאי איכא למימר.** הני אמאי מיפסלי משום חשש טומאה הא אפי' טומאה ודאית שבהן טיהרתם שתילתן: **ויטהרנו.** ויאמר שלא נגעה בו טומאה כל ימי היסח: **לול קטן.** כמין גומא חלולה עשויה בבנין הרצפה: **בין כבש למזבח.** כלומר בקרן זוית סמוך לכבש וסמוך למזבח במקום שהם מתחברים: **במערבו של כבש.** אצל שפת מערבית של כבש: **ששם זורקין פסולי חטאת העוף.** לפי שהיא נעשית בקרן מערבית דרומית למטה וכשאירע פסול בה שאינו פסול הגוף ממש ואין יכול לשורפה מיד משום בזיון קדשים נותנין אותה שם: **ותעובר צורתם.** היינו פסול לינה עיבור צורת מראית בשר בלינת לילה אחד הוא וכיון שלנה בלילה הרי היא נותר וטעון שריפה ונשרף ועל כרחך מדבעינן העברת צורה לאו כשפיגל בה או נטמאת או יצתה או מלקה שלא במצותה קמיירי דהא פסול מעליא הוא ולמה לן לאהדורי אפסול לינה ואין לנו דניבעי לינה אי לאו פסול היסח הדעת וא"א פסול חשש טומאה הוא היכא למימר דהאי פסול בהיסח הדעת קאמר וכיון דלא חזינן ליה דאיטמי אלא חששא בעלמא הוא בעי עיבור צורה דלא מלינן למשרפה להדיא שמא יבוא אליהו אחרי כן ויאמר טהורה היתה ונמצאת ששרפנו קדשים טהורין אלא אם שם פסול הוא לעצמו אפי' לא נטמא למה לי עיבור צורה:

בשליקתא ומאיסתא. קלא נראה דוקא שהן כבר מאוסות מותר להשהותן אבל למאס אסור דבתוך כך אתי ביה לידי תקלה כמו בדריכת ענבים דבפרק הלוקח בהמה (בכורות דף כב·) אמרינן סאה תרומה טמאה שנפלה לתוך מאה חולין טהורים ר"א אומר תרום ותרקב ובמס' תרומות בפ"ה גרסינן תרום ותשרף ואומר ר"ת דבמאיסתא תשרף ויהנה ממנו בשעת שריפה: **מחמין** לו חמין בחיטין של תרומה. אור"ת דלכהנים של בית רבי היו עושין דלישראל לא שריא אלא הנאה שאינה של כילוי כמו עירוב דמערבין לישראל בתרומה אבל הנאה של כילוי כגון להאכיל לבהמתו או להדליק אסור לישראל כדאמרינן בפ"ק דמס' ע"ז (טו.*) כהן ששכר פרה מישראל לא יאכילנה כרשיני תרומה ובמסכת תרומות (פי"א משנה י') נמי אמרי' מדליקין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות בשמן של תרומה שנטמא ברשות כהן פירוש אם יש שם כהן דנר לאחד נר למאה ור"י אומר טעמא משום דדרשינן משמרת תרומותי מה תרומה טהורה וכו' ומה טהורה דוקא לכהן אף טמאה דוקא לכהן ובטמאה ליכא אלא הדלקה*: **טהרו** מלטמא. תימה לר"י דבפ' קמא דשבת (דף טז:) מסקינן דהיינו טעמא דגזרו גידולי תרומה תרומה משום תרומה טמאה ביד כהן פי' שלא ישהה אותה לזריעה והשתא כיון דטהרו ישהה אותה לזריעה כדי לטהרה ואומר ר"י דמשום ריוח פורתא לא ישהה אותה מאחר שעדיין היא תרומה ולא נעשית חולין הקשה רבינו נסים גאון דתניא בתוספתא* גידולי תרומה ומעשר שני הרי הן כחולין ומלא תירוץ בירושלמי דמסכת תרומות דהרי הן כחולין היינו להתחייב בלקט ושכחה ופאה ועניי ישראל ועניי כהנים מלקטין אותן אלא שאסורין לזרים והיינו דתניא עניי ישראל מוכרין את שלהן לכהנים בדמי תרומה וטעמא לפי שמדאורייתא אין תרומה ומעשר חייבין בלקט שכחה ופאה ולא אתי גזירה דרבנן ומפקע ליה ועוד הקשה הר"ר משה נבריי"ש דתנן במסכת בכורים (פ"ב מ"ב) יש במעשר ובכורים מה שאין כן בתרומה שהמעשר ובכורים גידולן אסורים מלאכול בירושלים אף לזרים ולבהמה מאח"כ בתרומה משמע דגידולי תרומה שרו לזרים מיהו בלאו הכי לא א"ש ליתנא אף לזרים דאדרבה אף לכהנים מיבעי ליה למימר ונראה דזרים דהתם *היינו נכרים וכן משמע בירושלמי: **גידולי** גידולין. פירש ריב"א דגידולים היינו גידולי ראשון מן הזרע ואח"כ חזר ונטע אותן גידולים זהו גידולי גידולין ומביא ראיה מירושלמי דמסיק התם אגידולי גידולין משיעשו שני גורנות דהיינו בכה"ג שנזרע ונלקט שתי פעמים ולפ"ה הכל הוי גידול ראשון ומה שפ"ה דשומין הוי דבר שזרעו כלה לא משמע הכי דבמסכת תרומות תנן בפ"ט (מ"ו) איזהו דבר שאין זרעו כלה הלוף והשום והבצלים: **פסול** הגוף הוי. תימה דלעיל (דף כ:) אמרינן אם היתה במקום המוצנע יניחנה במקום התורפה ואמרי' גרמא אין בידים לא ואמאי אין מותר לשורפה מיד כשמסיח דעתו ממנה: **למה** לי עיבור צורה. קשה לר"י דילמא האי פסול היינו בדם ובבעלים דבעי עיבור צורה וי"ל מ"מ אחר שנזרק בלול יש בו היסח הדעת הר"ר אלחנן:

קב א מיי' פי"א מהל' תרומות הל' כג:
קג ב שם הלכה כא*:
קד ג מיי' פ"ו מהל' מעשר הלכה ו*:
קה ד מיי' פי"א מהל' תרומות הלכה כג:
קו ה מיי' פי"ט מהל' פסולי מוקדשין הלכה ד*:
קז ו מיי' פ"ב מהל' בית הבחירה הל' יד:

[עי' תוספות ב"ק [illegible] ד"ה אתי לידי תקלה [illegible]]

תרומות פ"ט משנה ז

[שבת יז:] תרומות פ"ט מ"ד [illegible]

ג"ז שם

תוספתא זבחים פ"ו

[נ"ל והתניא]

[וכן במשנה תרומות פי"א משנה ט]

[ועיין תוספות יבמות סו: ד"ה לא וכו' מבולד בחורן ותוס' לעיל כו: ד"ה כדי ותוס' שבת כו: ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות פו: ד"ה כדי שתהא]

[תוספתא פ"א]

[לקמן עז: וש"נ]

[תוספתא פ"ז]

הגהות הב"ח

(א) גמרא ושתלן טהרו מלטמא. וכ"ה ברש"י:

נושא / מבנה

הסברים למקור דקתני תרומה טמאה שעתלו אותה באדמה נטהרת - ובכל זאת אסורה באכילה - אם נטהרת למה אסורה באכילה

נושא

היסח הדעת פוסלת מח' ר' יוחנן ור"ל מהו מהות הפסול לר' יוחנן הוי פסול טומאה לר"ל - הוי פסול הגוף (פסול בגוף עצמו)

מבנה

קושיות דר"ל

*אחרי הסבריים הגמ' מביאה [illegible]

רבינו חננאל

חיטי שליקתא ומאיסתא שרי לאדלוקי בהו אבל חיטי שפירן וכיוצא בהן דחיישי' דלמא אכיל להו ואתי לידי תקלה לא משהינן להו וכן אבא שאול נבל של בית רבי היה מחמם חמין בחיטין שליקתא של תרומה [טמאה] ומאיסתא כדי ללוש עיסה בטהרה: בעי רבה בר מתנה מאביי ורב חנינא בר אבין הא דתנן פ"ט דתרומות שתילי תרומה שנטמאו ושתלן טהרו מלטמא ואסו' מלאכול עד [שיגום] את האוכל וכיון שטהרו [מלטמא] אמאי אסורין לאכול א"ל הכי אמר רבה אסורה לזרים כלומר תרומה הן ובקדושתן קיימי אמרו לו מאי קמ"ל דגידולי תרומה תרומה הן תנינא גידולי תרומה תרומה וכ"ת בגידולי גידולין עסקינן ובדבר שאין זרעו כלה הא נמי תנינא *) דתנן גידולי תרומה תרומה וגידולי גידולין חולין ואוקימנא בדבר שזרעו כלה אבל בדבר שאין זרעו כלה אפי' גידולי גידולין אסורין אשתיקו פי' דבר שאין זרעו כלה כגון הלוף והשום והבצלים אמר להו הכי א"ר ששת אסור לכהנים מ"ט הואיל ונפסלו בהיסח הדעת כלו' כיון שנטמאו הסיח דעתו מהן ונפסלו. ואמרי' הניחא למאן דאמר היסח הדעת פסול הגוף הוא' כלו' הרי הוא כבשר חטאת שאין לו היתר לעולם אלא למאן דאמר היסח הדעת פסול טומאה הוא' לא יהא הטפל חמור מן העיקר כיון ששתלן אמרת טהרו מטומאתן ולמה לא יהו מותרין מפסל (טומאה) [היסח הדעת] ונדחו גם דבריו והורע לברר מחלוקת ר' יוחנן ור"ל דאיתמר היסח הדעת [ר"ל אמר פסול הגוף הוי] שאם יבוא אליהו ויטהרנה אין שומעין לו ומותיב עליה ר' יוחנן מהא דתניא בסוף תמורה ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר לול קטן [היה] בין כבש למזבח למערבו של כבש ששם היו זורקין פסולי חטאת העוף שתעובר צורתן ויצאו לבית השרפה

---

*) גי' אחרת פי' לו לרבינו ז"ל כאן דמייתי מתרומה גופה שם במשנה ד' והיא יותר מחוורת מגי' דידן.